Nederland

Nederland heeft een gedecentraliseerd systeem van loopbaanbegeleiding: veel verschillende publieke en private instanties bieden loopbaanbegeleiding aan. De meeste diensten voor loopbaanbegeleiding worden aangeboden door onderwijsinstellingen, overheidsinstanties, werkgevers, vakbonden en private organisaties.

Doordat het systeem van loopbaanbegeleiding in Nederland zo gedecentraliseerd is, kunnen we op deze pagina geen volledig beeld schetsen. Voor meer informatie over het Nederlands systeem van loopbaanbegeleiding zie bijvoorbeeld de NRO-themapagina over loopbaanoriëntatie- en begeleiding, de website van Euroguidance Nederland of de website van Expertisecentrum LOB. Voor een heel uitgebreid overzicht zie het Cedefop document *Inventory of lifelong guidance systems and practices – Netherlands*.

Laatst bijgewerkt: maart 2025

Aanbod

Met beleidsmaatregelen is loopbaanbegeleiding wettelijk verankerd in het curriculum van het vmbo en mbo. Zie 'Beleid & Organisatie' voor meer informatie.

Loopbaanbegeleiding uit de publieke sector wordt uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Het is voornamelijk gericht op jongeren en volwassenen in een kwetsbare positie.

De Nederlandse arbeidsmarkt is in transitie en vraagt om flexibele en veerkrachtige werknemers. Daarom wordt de landelijke ondersteuning voor loopbaanbegeleiding aangepast. Op initiatief van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Ministerie van Economische Zaken worden in alle 35 arbeidsmarktregio's Werkcentra opgericht. De formele startdatum van de werkcentra is 1 januari 2026, maar in sommige regio's zijn de werkcentra al van start gegaan. Werkcentra zien fysieke of digitale locaties waar werkzoekenden, werkenden en werkgevers terecht kunnen voor loopbaanvragen, loopbaanadvies, informatie over scholing en personeelsvraagstukken.

Bron: https://www.samenvoordeklant.nl/het-werkcentrum

De Werkcentra zijn een laagdrempelige toegangspoort tot een netwerk van verschillende partners. Dit zijn zowel publieke als private partners zoals UWV, gemeenten, werkgeversorganisaties, vakbonden, SBB en onderwijsinstellingen.
De belangrijkste doelen van de werkcentra zijn:
• Het verbeteren van de arbeidsmarktinfrastructuur: er ontstaat hierdoor een centraal punt voor

alle loopbaanvragen.
• De arbeidsparticipatie verhogen: meer mensen aan het werk helpen.
• De omscholing en doorstroom bevorderen: nieuwe kansen creëren door middel van scholing.
• De samenwerking tussen partijen versterken waardoor er een integraal aanbod van diensten mogelijk is.
• Het een-loket-principe: het organiseren van een toegankelijk en klantvriendelijk systeem.

Loopbaanbegeleiding van private organisaties zijn gericht op vrijwel alle burgers. Veel organisaties in Nederland bieden loopbaanbegeleiding of vergelijkbare diensten aan en deze is vaak gericht op specifieke doelgroepen. Vaak wordt deze loopbaanbegeleiding (gedeeltelijk) gesubsidieerd door de overheid.

Arbeidsmarktinformatie

Het UWV publiceert arbeidsmarktinformatie over verschillende onderwerpen, zoals kansrijke beroepen, moeilijk vervulbare vacatures, WW-uitkeringen en werkzoekenden. Sinds 2021 is het Dashboard Skills online: hiermee geven het UWV en het SBB inzicht in de taken en soft skills van beroepen op verschillende beroepsniveaus. Het dashboard is gebaseerd op een eerste versie van CompetentNL en is nog volop in ontwikkeling.

Het CBS voorziet in cijfers over uiteenlopende onderwerpen, waaronder arbeid en inkomen, economie en maatschappij.

Beleid & Organisatie

Onderwijs

Onderwijsinstellingen zijn wettelijk verplicht om loopbaanbegeleiding aan te bieden aan hun studenten, loopbaancompetenties te ontwikkelen en studenten voor te bereiden op de arbeidsmarkt of een vervolgopleiding. Scholen zijn echter vrij in de manier waarop ze loopbaanbegeleiding aanbieden.

Met beleidsmaatregelen is loopbaanbegeleiding wettelijk verankerd in het curriculum van het vmbo en mbo. In het onderwijssysteem is dan ook een sterke basis voor loopbaanmanagementvaardigheden. De theoretische basis zijn de vijf loopbaancompetenties van Prof. Dr. Marinka Kuijpers: (1) kwaliteitenreflectie, (2) motievenreflectie, (3) werkexploratie, (4) loopbaansturing, (5) netwerken. Het vormgeven van loopbaanbegeleiding middels deze loopbaancompetenties is wettelijk verplicht voor het vmbo en voor het mbo.

Arbeidsmarkt

Het Het kabinet streeft naar een duurzame inrichting van de regionale arbeidsmarkt, zowel in beleid als in wetgeving. In de Kamerbrief Hervorming arbeidsmarktinfrastructuur hebben de ministers van SZW, OCW en EZK in april 2024 de Kamer geïnformeerd over de plannen voor de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur.

In alle 35 arbeidsmarktregio's worden Werkcentra opgericht. Zie 'Aanbod' voor meer informatie. De publiek-private samenwerking in het Werkcentrum wordt vastgelegd in de SUWI wet- en regelgeving, met een beoogde inwerkingtreding op 1 januari 2026. UWV en gemeenten krijgen hiermee de taak om het Werkcentrum te organiseren. Het Werkcentrum is niet de enige manier om toegang te krijgen tot arbeidsmarktdienstverlening. Werkzoekenden, werkenden en werkgevers kunnen nog steeds aankloppen bij de afzonderlijke organisaties.

Financiering

De overheid – en voornamelijk het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap – financiert verschillende organisaties die loopbaanbegeleiding aanbieden, zoals het UWV en de Werkcentra. Ook scholen krijgen een financiering van de overheid om loopbaanbegeleiding aan te bieden.

Daarnaast is er een grote private sector van loopbaanbegeleiding, waarbij de gebruiker het zelf betaald.

Instrumenten & Tools

Voor veel verschillende onderdelen van loopbaanbegeleiding worden tools ontwikkeld, zowel voor gebruikers als de loopbaanprofessionals. Hieronder staan een paar voorbeelden.

Het Expertisepunt LOB ondersteunt vmbo-, havo en vwo-, mbo-, en hbo-scholen bij het versterken van de loopbaanontwikkeling, -oriëntatie en -(studie)begeleiding van jongeren. Daarvoor publiceren ze onder andere verschillende tools op hun website, zoals handreikingen, wegwijzers en infographics. Een voorbeeld van een tool van het Expertisepunt LOB is de LOB-taken: dat is gespreksinstrument om te inventariseren, bespreken en evalueren wie en op welke wijze de verschillende taken van LOB binnen de eigen school uitvoert.

Voor studenten zijn er een aantal instrumenten en tools beschikbaar. Studiekeuze123 biedt bijvoorbeeld informatie over alle opleidingen in het hoger onderwijs in Nederland en wordt

gefinancierd door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. KiesMBO studiekeuze portaal speciaal gericht op de mogelijkheden die het mbo biedt. Het is ontwikkeld door het SBB en de MBO Raad in opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Het Leeroverzicht is een initiatief van de Rijksoverheid en biedt en onafhankelijk en zo compleet mogelijk overzicht van de beschikbare opleidingen in Nederland. Het gaat om reguliere opleidingen die de overheid betaalt, maar ook om opleidingen van commerciële opleidingsbureaus. Ook vind je er een compleet overzicht van beschikbare financiële regelingen. Vakbond CNV biedt de tool Loopbaan Centraal aan. Binnen drie thema's – *Test* (wie ben ik), *Ontdek* (beroepen) en *Actie* (doelen stellen, netwerken, solliciteren) – kunnen mensen zelfstandig werken aan hun loopbaanportfolio.

Kwaliteit

Het gebrek aan een specifieke bachelor- of masteropleiding voor loopbaanprofessionals heeft te maken met het feit dat het beroep van loopbaanprofessional niet wettelijk geformaliseerd zijn. Daarom registeren de meeste loopbaanprofessionals zichzelf in het beroepsregister van Noloc: de grootste beroepsvereniging in Nederland voor loopbaanprofessionals en jobcoaches met ongeveer 3600 leden. Als een loopbaanprofessional lid is van Noloc is hij verplicht de Noloc-gedragscode na te leven. Het Reglement voor Klachtenbehandeling regelt de wijze waarop eventuele klachten rondom de Gedragscode van Noloc worden behandeld.

Voor de mensen die werken bij het UWV geldt een gedragscode. De kernwaarden zijn 'respect', 'openheid', 'eigen verantwoordelijkheid' en 'professionaliteit'.

Onderzoek & Innovatie

Prof. Dr. Marinka Kuijpers is bijzonder hoogleraar Leeromgeving en leerloopbanen. Ze heeft op basis van onderzoek loopbaancompetenties ontwikkeld. Zie 'Beleid & Organisatie' voor meer informatie hierover.

Euroguidance doet jaarlijks een aantal verkenningen naar thema's rondom loopbaanbegeleiding. Ook publiceren zij ook op de kennisbank instrumenten en tools en publicaties en onderzoeken.

De JOB monitor is een tweejarige monitor die studententevredenheid meet in het mbo. Loopbaanbegeleiding wordt hierin ook meegenomen.

NRO heeft een themapagina over loopbaanoriëntatie- en begeleiding.

euro | guidance

Professionalisering

In Nederland is er geen volledige bachelor- of masteropleiding voor loopbaanbegeleiding. Nederlandse universiteiten bieden echter wel cursussen en minoren aan richting Human Resources en loopbaanbegeleiding. In 2021 publiceerde Euroguidance Nederland een overzicht van onderwijsmogelijkheden rondom loopbaanbegeleiding.

Er is verder een divers aanbod aan trainingen voor loopbaanbegeleiders. BiOND – de Vereniging voor Begeleiders in Onderwijs - biedt bijvoorbeeld trainingen aan voor loopbaanbegeleiders in het vo en mbo. Ook Noloc – de Nederlandse beroepsvereniging voor loopbaanprofessionals en jobcoaches – werkt aan professionalisering. Inmiddels zijn er diverse Noloc geaccrediteerde loopbaanopleidingen en Noloc geaccrediteerde jobcoachopleidingen die het bijbehorende kwaliteitskeurmerk mogen voeren.

Technologie

Er zijn verschillende digitale portalen en instrumenten en tools beschikbaar voor iedereen. Zie 'Instrumenten & Tools' voor meer informatie. Ook worden online onderzoeken gepubliceerd over loopbaanbegeleiding. Zie hiervoor 'Onderzoek & Innovatie'.

Toegankelijkheid

Door het gedecentraliseerde systeem van loopbaanbegeleiding verschilt de toegankelijkheid tot loopbaanbegeleiding per domein. Met de komst van de Werkcentra is er één loket waar werkzoekenden, werkenden en werkgevers terecht kunnen voor loopbaanvragen, loopbaanadvies, informatie over scholing en personeelsvraagstukken.

Ook bieden sommige vakbonden en grotere bedrijven gratis loopbaanbegeleiding aan voor hun leden of werknemers. Studenten krijgen loopbaanbegeleiding op school. Hoe loopbaanbegeleiding eruit ziet, verschilt echter per onderwijsniveau.

Medegefinancierd door de Europese Unie

De hier geuite ideeën en meningen komen echter uitsluitend voor rekening van de auteur(s) en geven niet noodzakelijkerwijs die van de Europese Unie of het Europese Uitvoerende Agentschap onderwijs en cultuur (EACEA) weer. Noch de Europese Unie, noch het EACEA kan ervoor aansprakelijk worden gesteld.